

JULIA BURGERS-DROST

Dat ene verschil

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Vera, een jonge vrouw van begin twintig, kan haar ogen niet van haar tante Agnes afhouden. Zoals ze daar staat, verloren, eenzaam. Ze schijnt niets te horen van de lovende woorden die de predikant uitspreekt over haar gestorven man. Vera trouwens ook niet.

‘... een gewaardeerd mens, vele kwaliteiten op allerlei terrein. Ouderling, bestuurslid van een scholengemeenschap, voorzitter van verscheidene commissies, te veel om op te noemen... door de gemeenteraad werd zijn mening als van geen ander gerespecteerd...’

Oneerbiedig denkt Vera: bla... bla... bla...

Het begint zacht te regenen, mensen steken hun paraplu op. Hoog boven het gezelschap zwermt een groep kraaien, hun gekrijs maakt de sfeer bijna luguber.

Eenzaam, verloren en oh, zo alleen. Tante Agnes straalt het allemaal uit. Vera maakt zich behoedzaam los van het groepje neven en nichten. Ze schuifelt achter hen langs richting

Agnes en haar naaste familie. Vera ergert zich. Haar vader, een broer van de overledene, staat innig gearmd met haar moeder. Schoonzusters, zwagers, ze bestaan allen uit stellen.

Agnes kan zich nauwelijks staande houden, niemand merkt het op. Vera duikt naast haar op, steekt een arm door die van haar tante. ‘Het is zo voorbij!’ is het eerste wat haar te binnen schiet. Agnes kijkt opzij, alsof ze dwars door Vera heen kijkt.

Onverwacht klinkt luid en duidelijk het ‘Amen’!

Mensen beginnen te fluisteren, ze staan in een wijde boog rond het open graf. Agnes sluit haar ogen. De rest van de plechtigheid kan ze bijna niet meer aan. Ze sluit zich bewust af voor wat wordt gezegd en vooral gedáán.

Pas als ze aan de arm van haar nichtje naar de uitgang strompelt, komt ze weer bij haar positieven. Vera knijpt in haar arm. ‘Straks is het voorbij, tante Agnes. Nog even flink zijn.’

En daarna vraagt ze op zachte toon: ‘Had u Jolanda nog verwacht? Of...’

Agnes schudt haar hoofd. ‘Ze is hier sinds de ruzie met haar vader niet meer geweest. De arme meid. Ik heb de mensen haar naam

wel horen fluisteren! Wat karakter betreft is ze precies haar vader. Het schijnt dat Luuks eerste vrouw bijzonder meegaand van aard was!’

‘Net als jij, tantetje!’ zou Vera nu kunnen zeggen, maar ze doet het niet.

Ze glipt bij haar tante in de auto. ‘Nou ja...!’ zegt haar moeder. ‘Waarom...’ Vera trekt het portier met een klap dicht. Er groeit een plannetje in haar hoofd. Het is haar alsof een bepaalde gedachte naar alle kanten voortwoekert.

In een bovenzaaltje van een restaurant worden de gasten ontvangen en voorzien van koffie of thee, cake en later zijn er ook de onvermijdelijke broodjes. Nu krijgt tante Agnes wél de nodige aandacht. En troost.

‘Je moet maar denken: zijn lijden is voorbij...’

‘Nu kun je aan jezelf toekomen, Agnes...’

‘Agnes, vanaf eind januari staan we tot je beschikking. We gaan zoals gewoonlijk op wintersport, dus...’

‘Wat een zegen, Agnes, dat je weet dat je man Thuis is gehaald...’

Vera hoort de goedbedoelde woorden aan. Zeker weten dat ze vanaf nu zelf nooit zal po-

gen iemand op die manier moed in te spreken. Een arm om de bedroefde heen, een warme handdruk. En er dan ook zĳn voor die persoon, ook later, wanneer er tijd is verstreken.

De sfeer wordt geleidelijk aan lossler. Iemand roept dat het begint te sneeuwen. Agnes krimpt in elkaar. Vera denkt te weten wat er in tantes hoofd omgaat.

Verscheidene mensen maken aanstalten om te vertrekken. Ook de ouders van Vera.

‘Mam, ik blijf vannacht bij tante Agnes. Ja ja, ik weet het zeker!’

Agnes lijkt wakker te worden uit een diepe slaap. ‘Ik zou toch meegaan met...’ Ze wijst op een schoonzus, die duidelijk laat merken dat ze het tijd vindt om naar huis te gaan.

‘Als jij denkt dat aan te kunnen, Vera, is dat misschien voor Agnes prettiger. Wil je dat, Agnes?’

Agnes en Vera kijken elkaar aan. Vera haast zich te zeggen dat ze alle tijd van de wereld heeft. ‘Klaar met mijn cursus... ik heb de handen vrij!’

Haar vader kijkt naar zijn schoonzus. ‘Als jij dat wenselijk vindt, Agnes... je hebt het voor het zeggen. Als we niet aan het verbouwen waren, kon je ook bij ons terecht!’

Agnes richt zich op en kijkt om zich heen. ‘Ik wil graag naar mijn eigen huis. En als Vera me gezelschap wil houden, heb ik er niets op tegen.’

‘Ik rijd jullie dan wel even naar je huis.’ Dat is Vera’s vader. Ook anderen bieden hun diensten aan, wat dat betreft.

‘We lopen dat korte stukje, is het niet, tante Agnes?’

Vera heeft hun jassen gehaald. ‘Vijf minuten lopen... de frisse lucht zal tante Agnes goeddoen!’ Ze helpt haar tante in de lange, donkere mantel. ‘Waar is je tas, tante?’

Even later lopen ze achter elkaar de trap af die naar het restaurant voert. De inrichting is bijna middeleeuws te noemen en de keuken is in heel de omtrek beroemd. Verscheidene tafels zijn al bezet, de obers reppen zich van hot naar haar.

Vera’s vader opent de zware deur en laat de dames voorgaan. Hij zet haastig de kraag van zijn jas op, als hij ontdekt dat de jacht-sneeuw op hen af lijkt te komen.

‘Weten jullie zeker...’

Vera schokschoudert. ‘Dag, pap, we bellen. Mam, sterkte met de timmerlieden!’ Ze grijpt haar tantes arm en dwingt haar tot lopen.

‘Kind dan toch! Wat bezielt je! Het is afschuwelijk in ons huis. Míjn huis!’

Sneeuwvlokken hechten zich aan hun kleding en doen hun best zich in hun haren te nestelen. ‘Niks afschuwelijk, lieverd. Ik ga absoluut met je mee!’

Een vriendin van tante Agnes haalt hen in, legt een dwingende hand op tantes arm. ‘Als je me nodig hebt, weet je me te vinden, nietwaar?’

Agnes geeft niet eens antwoord.

De trottoirs in het oude stadje zijn smal en de tegels liggen ongelijk. Maar de jonge arm van Vera voorkomt dat haar tante zal struikelen. Boven hun hoofden slaat de kerkklok vijf uur. Voor wie goed oplet, is te merken dat de dagen, vooral bij helder weer, beginnen te lengen. Maar nu, met de sneeuwval en dus bedekte hemel, lijkt het wel december in plaats van een maand later. De winkeliers halen hun vlaggen binnen, er worden trottoirs geveegd zonder dat het veel resultaat heeft. Het verkeer perst zich over de kinderkopjes door de te nauwe straten. Het beeld is Vera zo vertrouwd, ze was als klein kind al dol op het stadje en een bezoekje aan de lievelingstante was voor haar feest. Oom Luuk, vaders broer,

ontliep ze het liefst. Vreemd om naar het huis te gaan en te weten dat hij er nooit meer zal binnenstappen.

‘Voorzichtig, tante Agnes!’ Vera houdt haar tante, die pardoos een straat wil oversteken, tegen. ‘Zie je nou wel dat het goed is dat ik mee kom om op je te passen!’

Agnes glimlacht, tegen wil en dank. ‘Het is goed, lieve kind.’

Langs sommige van de statige huizen die ze passeren staan stevige paaltjes, Amsterdammertjes, met elkaar verbonden door kettingen. De gemeente doet erg haar best om de stad aantrekkelijk voor toeristen te maken en er wordt zorg voor gedragen dat het stadsbeeld intact blijft.

Agnes haalt de sleutel uit haar jaszak. Beide vrouwen blijven voor de voordeur staan. Iemand is zo attent geweest het ganglicht aan te laten, voor het vertrek naar de kerk. Vóór de smalle raampjes bevinden zich metalen luikjes die het lamplicht doorlaten.

‘Nou, welkom dan maar!’ zucht Agnes. Het ruikt in huis naar ziekte, vindt Vera. Het liefst zou ze deuren en ramen wijd openen.

Agnes is traag in haar bewegingen. Ze staat even verdwaasd met haar jas in de hand en

kijkt om zich heen alsof alles nieuw voor haar is. Geen veeleisende, doodzieke man. Géén commanderende stem. Even is het Agnes of ze totaal hulpbehoevend is. Nu moet ze zelf beslissen. Over álles. Wat er gegeten moet worden, of ze wel of niet op een uitnodiging in zal gaan. Welke eenjarige plantjes er in de achtertuin gezet moeten worden...

Vera houdt geen oog van tante Agnes af. Ze vraagt zich af wat er in de vrouw omgaat. Met zachte stem zegt ze: 'Tante Agnes... kom, geef mij je jas maar. En ga naar de kamer, dan zet ik een bakje koffie voor ons.'

Vera hangt hun jassen aan de kapstok, gaat haar tante vóór naar de kamer waar ze snel een paar lampen aanklikt. 'Gordijnen dicht, dat is gezelliger!' Domme opmerking, voorlopig zal tante Agnes wel niets gezellig vinden. De stoel van oom Luuk staat als een troon voor het raam. Vera neemt zich voor de meubels te verplaatsen, misschien merkt tante het niet eens.

Agnes gaat aan tafel zitten. Ze háát dit meubelstuk, het is nog afkomstig uit het ouderlijk huis van Luuk. Antiek, maar lelijk. Volgens oom Luuk was de tafel vooral waardevol omdat het gezin waar hij uitkwam, er dage-

lijks omheen had gezeten. Om te eten, of spelletjes te doen. Ja, een tafel met een geschiedenis. Agnes daarentegen wilde dolgraag moderne spulletjes in hun huis. Maar Luuk hield van 'stijl'. Vóór haar ligt een stapeltje nog ongeopende post. Ze staart er met tegenzin naar. Dan is er de hand van Vera die de brieven weggrist.

'Nu maak ik koffie!'

De keuken is ook al 'stijlvol'. Dat betekent: een inrichting die sterk is verouderd. Vernieuwen vond Luuk geldverkwisting, weet Vera. Ze vult het reservoir van het koffiezetapparaat en denkt meteen aan het moderne exemplaar dat bij haar moeder thuis op het aanrecht staat. Mamma, zo weet ze, zou nooit alles genomen hebben, zoals tante Agnes.

Het huis is een grote en diepe kelder rijk. Vera vindt op een schap, bovenaan, wat ze nodig heeft. Een broodtrommel, boter, kaas onder een stolp. Snel en handig smeert ze een paar sneetjes, ze is gul met kaas.

Heel even, vlak voor ze door de lange maar smalle gang naar de huiskamer wil gaan, blijft ze staan, het volgeladen dienblad in haar handen. Ze schaamt zich over de onvriendelijke gedachten jegens de overleden oom. Van de